

GIÁO TRÌNH

**BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ SƯ PHẠM
DẠY TRÌNH ĐỘ CAO ĐẲNG, TRÌNH ĐỘ TRUNG CẤP**

THỰC HIỆN DẠY HỌC

S
P
K
T

GIÁO TRÌNH

**BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ SƯ PHẠM
DẠY TRÌNH ĐỘ CAO ĐẲNG, TRÌNH ĐỘ TRUNG CẤP**

THỰC HIỆN DẠY HỌC

TÁC GIẢ: ĐỖ THỊ MỸ TRANG

**LƯU HÀNH NỘI BỘ
NĂM 2022**

TUYÊN BỐ BẢN QUYỀN

Tài liệu này thuộc loại sách giáo trình nên các nguồn thông tin có thể được phép dùng nguyên bản hoặc trích dẫn dùng cho các mục đích về đào tạo và tham khảo. Mọi mục đích khác mang tính lệch lạc hoặc sử dụng với mục đích kinh doanh thiếu lành mạnh sẽ bị nghiêm cấm.

LỜI GIỚI THIỆU

Mô-đun Thực hiện dạy học là mô-đun ở vị trí số 5 và là mô-đun bắt buộc trong chương trình Bồi dưỡng sư phạm, giảng dạy trình độ cao đẳng, trung cấp. Mô-đun này được thực hiện sau khi người học đã phải hoàn thành mô-đun 1 (Mô-đun Cơ sở chung của giáo dục nghề nghiệp và mô-đun 3 (Mô-đun Chuẩn bị dạy học) (đây là các mô-đun tiên quyết).

Tài liệu dạy học của mô-đun 5 (Mô-đun Thực hiện dạy học) được biên soạn nhằm phục vụ cho đối tượng người học là các học viên tham gia chương trình bồi dưỡng sư phạm và những người làm công tác liên quan đến giáo dục nghề nghiệp có quan tâm. Hoàn thành mô-đun này, học viên có năng lực tổ chức thực hiện bài dạy lý thuyết, bài dạy thực hành, bài dạy tích hợp và phát triển lòng yêu nghề trong dạy học. Cụ thể như là, học viên có thể hoàn thành công tác chuẩn bị dạy học; thực hiện đúng, đủ các bước giảng dạy và triển khai hiệu quả bài dạy lý thuyết, bài dạy thực hành, bài dạy tích hợp.

Để giúp học viên đạt được mục tiêu của mô-đun, tài liệu này được biên soạn và cấu trúc thành các bài dạy như sau:

- **Bài 1: Tổng quan về thực hiện dạy học.** Nội dung bài một đề cập đến cơ sở chung để tiến hành thực hiện dạy học như: tiến trình dạy học; các thành tố cấu trúc của quá trình dạy học; vai trò của người dạy – người học và các mối quan hệ tương tác trong dạy học; hướng dẫn người học xây dựng bài dạy theo cấu trúc 3 phần: Mở - Thân – Kết và quản lý việc thực hiện dạy học.

- **Bài 2: Thực hiện dạy học lý thuyết.** Ở bài này, tài liệu hướng dẫn học viên hoàn thành công tác chuẩn bị cho bài dạy lý thuyết, các bước thực hiện bài dạy lý thuyết, phiếu đánh giá bài dạy lý thuyết.

- **Bài 3: Thực hiện dạy học thực hành.** Nội dung bài học cũng tập trung vào việc hướng dẫn học viên hoàn thành công tác chuẩn bị cho bài dạy thực hành, các bước thực hiện bài dạy thực hành, phiếu đánh giá bài dạy thực hành.

- **Bài 4: Thực hiện dạy học tích hợp.** Bài dạy tập trung vào nội dung công tác chuẩn bị cho bài dạy tích hợp, các bước thực hiện bài dạy tích hợp, phiếu đánh giá bài dạy tích hợp.

- **Bài 5: Các biện pháp cải tiến chất lượng bài dạy.** Nội dung bài học tập trung vào các biện pháp nhằm giúp học viên triển khai bài dạy hiệu quả hơn như: Xác định mục tiêu dạy học rõ ràng, công bố mục tiêu cho người học; Hiểu về người học; Sử dụng phương pháp dạy học tích cực; Xây dựng môi trường học tập tương tác.

Trân trọng

MỤC LỤC

STT	NỘI DUNG	TRANG
1	BÀI 1. TỔNG QUAN VỀ THỰC HIỆN DẠY HỌC	1
2	1.1 Cơ sở chung về thực hiện dạy học	1
3	1.2 Tổ chức thực hiện dạy học	4
4	BÀI 2. THỰC HIỆN DẠY HỌC LÝ THUYẾT	8
5	2.1. Công việc chuẩn bị cho bài dạy lý thuyết	8
6	2.2. Các bước dạy bài lý thuyết	8
7	2.3. Một số lưu ý khi thực hiện bài dạy lý thuyết	11
8	2.4. Đánh giá bài dạy lý thuyết	12
9	BÀI 3 – THỰC HIỆN DẠY HỌC THỰC HÀNH	14
10	3.1. Công việc chuẩn bị cho bài dạy thực hành	14
11	3.2. Các bước dạy bài thực hành	14
12	3.3. Đánh giá bài dạy thực hành	18
13	BÀI 4 – THỰC HIỆN DẠY HỌC TÍCH HỢP	20
14	4.1. Công việc chuẩn bị cho bài dạy tích hợp	20
15	4.2. Các bước dạy bài tích hợp	20
16	4.3. Đánh giá bài dạy tích hợp	23
17	BÀI 5 - CÁC BIỆN PHÁP CẢI TIẾN CHẤT LƯỢNG BÀI DẠY	25
18	5.1. Xác định mục tiêu dạy học rõ ràng, cụ thể; Công bố mục tiêu cho người học	25
19	5.2. Hiểu về người học	26
20	5.3. Sử dụng phương pháp dạy học tích cực	30
21	5.4. Xây dựng môi trường học tập tương tác	34
22	TÀI LIỆU THAM KHẢO	38

BÀI 1

TỔNG QUAN VỀ THỰC HIỆN DẠY HỌC

A. MỤC TIÊU

Sau bài học này, người học có khả năng:

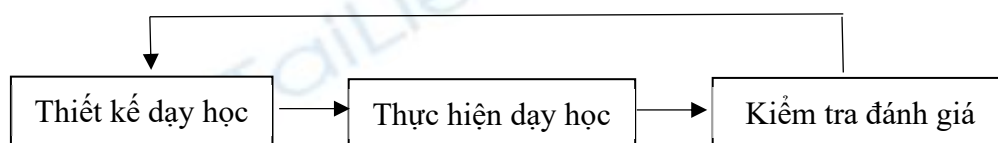
- Xác định được cơ sở chung để tiến hành thực hiện bài dạy;
- Xây dựng bài dạy theo đúng cấu trúc 3 phần: Mở - Thân - Kết;
- Sử dụng được các kỹ thuật mở đầu bài giảng, triển khai bài giảng và kết thúc bài giảng;
- Có thái độ tích cực, hợp tác, trách nhiệm và sáng tạo trong dạy học.

B. NỘI DUNG

1.1. Cơ sở chung về thực hiện dạy học

Tiến trình dạy học

Tiến trình dạy học được thực hiện thông qua ba giai đoạn như thiết kế dạy học, thực hiện dạy học và đánh giá dạy học. Tiến trình này được mô tả theo sơ đồ sau:

Hình 1.1: Sơ đồ mô tả tiến trình dạy học

- *Giai đoạn thiết kế dạy học*, giáo viên thiết kế mục tiêu dạy học, lựa chọn nội dung, thiết kế các hoạt động dạy học, thiết kế phương tiện và cả hình thức kiểm tra đánh giá kết quả học tập. Các nhiệm vụ trên được thực hiện ở giai đoạn chuẩn bị - giai đoạn trước khi lên lớp.

- *Giai đoạn thực hiện dạy học*, giáo viên tiến hành triển khai thực hiện bài dạy trên lớp. Giáo viên thực hiện bài dạy phù hợp với các kiểu bài dạy đã thiết kế, có ba kiểu bài dạy:

(1). Bài dạy lý thuyết – là kiểu bài dạy nhằm cung cấp thông tin như dạy khái niệm, công thức, định luật, các quy định,...;

(2). Bài dạy thực hành – là kiểu bài dạy hình thành kỹ năng nghề, kỹ năng làm việc, tổ chức rèn luyện kỹ năng cho người học thông qua quy trình thực hiện;

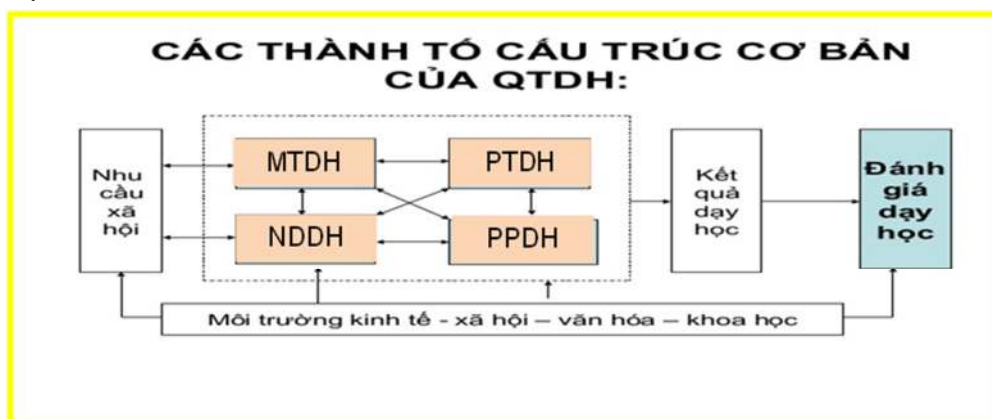
(3). Bài dạy tích hợp – là kiểu bài dạy nhằm hình thành năng lực (bao gồm kiến thức, kỹ năng, thái độ) cho người học. Kiểu bài dạy này hình thành cho người học cả kiến thức, kỹ năng và thái độ để có khả năng giải quyết một công việc/một nhiệm vụ cụ thể trong nghề.

- *Giai đoạn kiểm tra đánh giá*, giáo viên sử dụng các hình thức kiểm tra đánh giá phù hợp nhằm đánh giá kết quả có đạt mục tiêu và đánh giá về sự tiến bộ của người học. Trên

cơ sở đó, giáo viên có những điều chỉnh phù hợp – điều chỉnh về mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học,... nhằm cải tiến chất lượng dạy học.

Các thành tố cấu trúc của quá trình dạy học

Dựa trên cơ sở lý luận về dạy học, hoạt động dạy học luôn có các mối quan hệ tương tác, đó là mối quan hệ giữa: người học – nội dung; người học – người học; người học – người dạy. Các mối quan hệ tương tác này thể hiện thông qua các thành tố như mục tiêu – nội dung – phương pháp – phương tiện và xảy ra trong một môi trường học tập. Các thành tố cấu trúc được mô tả như hình bên dưới:

Hình 1.2. Cấu trúc thành tố quá trình dạy học

- **Mục tiêu dạy học (MTDH):** Mục tiêu dạy học được định nghĩa là lời phát biểu mô tả trạng thái của người học sẽ đạt được về mặt kiến thức, kỹ năng, thái độ sau khi hoàn thành xong một khóa học/môn học/bài học. Mục tiêu dạy học là yếu tố quan trọng, cần thiết để giúp việc dạy học có hiệu quả. Mục tiêu giúp làm rõ những gì mà người học có thể đạt được/làm được sau quá trình học tập. Dựa vào mục tiêu, giáo viên xác định những nội dung học tập, lựa chọn phương pháp, phương tiện dạy học và đánh giá để giúp người học hoàn thành các hoạt động học tập.

Mục tiêu dạy học được yêu cầu xác định rõ ràng, cụ thể, đo lường được về những gì mà người học sẽ đạt được/làm được sau khi hoàn thành xong buổi học/chương trình học.

- **Nội dung dạy học (NDDH):** nội dung dạy học là hệ thống các tri thức, kỹ năng lao động để hình thành và phát triển phẩm chất năng lực nghề nghiệp. Nội dung dạy học như là các khái niệm, định luật, quy định, công thức, nguyên tắc, quy trình thực hiện, v.v. và hệ thống kinh nghiệm hoạt động sáng tạo của con người. Nhờ vào hệ thống kinh nghiệm hoạt động sáng tạo mà những người đi sau tìm hiểu về vấn đề nhanh hơn, rút ngắn được thời gian và tránh được các sai sót,...

Dựa vào mục tiêu, giáo viên xác định/lựa chọn nội dung dạy học phù hợp. Nội dung dạy học được yêu cầu đảm bảo các tính chất như hiện đại, thực tiễn và khoa học.

- **Phương pháp dạy học (PPDH):** phương pháp dạy học là con đường, là sự tổng hợp cách thức hoạt động của người dạy và người học trong quá trình dạy học nhằm đạt được mục tiêu. Dựa vào mục tiêu, đặc điểm môn học, đặc điểm người học, điều kiện tổ chức lớp học, ... mà giáo viên lựa chọn phương pháp dạy học phù hợp.